

K e n d e l s e

afsagt den 1' december 1961.

- o -

Den 4. september 1960 opstod der efter stærke regnskyl oversvømmelser i Maglemosen i Damsholte kommune. Syv Lodsejere, parcellist Christian Christensen, parcellist Eigil Mortensen, parcellist Aage Holm, parcellist Otto Pedersen, parcellist Frants Hansen, gårdejer Harald Hansen og gårdejer Jens Brandt, alle Ny Ebbelnes, hvis afgrøder i mosen havde lidt skade, mente, at oversvømmelserne skyldtes en af Damsholte kommune foretagen opdæmning i offentlig vandløb nr. 1, Maglemosebækken, der går gennem mosen, og indbragte sagen for landvæsensnævnet for Stege retskreds med påstand om erstatning for afgrødetab.

Den 4. november 1960 afsagde nævnet en kendelse, hvori det hedder:

"Da de ved nævnsmødet den 4/11 1960 fremkomne oplysninger angående sognevandløb nr. 1, Damsholte sogn, samler sig om, at den mangelfulde oprensning af en del af løbet og den, grundet på rørlægning, forsøgsvis foretagne opdæmning af en del af løbet, kan have hævet vandstanden i løbet ca. 50 cm og derved været medvirkende til oversvømmelserne og de derved fremkomne skader på markafgrøder i Maglemosen, finder nævnet, at Damsholte kommune, der jo har ansvaret for oprensningen og den forsøgte opdæmning af nævnte vandløb, er delvis erstatningspligtig over for dokumenterede skader på markafgrøder i Maglemosen, forvoldt ved nævnte oversvømmelser. Nævnsmøderne betales af Damsholte kommune."

Denne afgørelse har højesteretssagfører F. Rosenquist, København, ved skrivelse af 28/11 1960 indanket for landvæsenskommissionen for Præstø amtsrådsreds med påstand om, at Damsholte kommune ikke pålægges noget ansvar.

Til sammen med formanden, dommer A. Halkov, Næstved, at behandle sagen har Præstø amt som landvæsenskommissærer udmeldt parcellist Carl Emil Petersen, Råbylille, og landinspektør Olivarius Hansen, Vordingborg.

Som teknisk sagkyndig har kommissionen antaget civilingeniør H. Venov, Slagelse.

Kommissionen har holdt møder den 9. december 1960 og den 6. oktober 1961.

Til mødet i december 1960 var bl. a. indvarslet klagerne og Damsholte kommune. I forbindelse med mødet blev foretaget en besigtigelse af sognevandløbet og tilgrænsende arealer på strækningen fra amtsvejen i Damsholte til sognevejen ved Sparresminde.

På strækningen nærmest Damsholte var på kommunens foranledning påbegyndt en rørlægning af sognevandløbet med 100 cm landbrugsrør. Der var rørlagt godt 100 m, og efter oplysning på mødet udførtes dette arbejde i henhold til et med lodsejerne pr. 7. juli 1960 indgået forlig, hvorefter der skal rørlægges ialt ca. 390 m af vandløbet. Vandløbet er iøvrigt åbent til et punkt ca. 860 m ovenfor amtsvejen, og fra dette punkt og videre gennem mosen er vandløbet rørlagt med 24 tm. rør på en strækning af ca. 260 m og med 18 tm. rør på en strækning af ca. 725 m. Denne rørlægning er i forbindelse med en uddybning nedenfor udført i henhold til et forlig for landvæsenskommission af 22. januar 1934.

Under besigtigelsen blev bl. a. påvist hvor den omtalte opstemningsanordning havde været placeret, ligesom der af lodsejerne blev forevist enkelte mærker til anskueliggørelse af største oversvøm-

melseshøjder i dagene 4. og 5. september 1960. Det blev under besigtigelsen endvidere oplyst, at der på Eigil Mortensens part var sket en beskadigelse af ledningen, der havde gjort det nødvendigt at fjerne 3 rør. Rørene var taget op den 26. august 1960.

Vejmand Mandrup Lassen, der på kommunens vegne forestod det ovenfor omtalte rørlægningsarbejde i vandløbet direkte ovenfor amtsvejen, har dels i skrivelse af 29. november 1960 og dels på kommissionens møde den 9. december 1960 oplyst, at rørlægningsarbejdet blev påbegyndt i august 1960, og at man af hensyn til arbejdets udførelse søgte at foretage opdæmning mod det tilstrømmende vand ovenfor arbejdspladsen. Som et led i en opdæmningsanordning blev der tværs over vandløbet nedrammet en spunsvæg med en åbning på 54,5 cm i bredden og 65 cm i højden. Det var så meningen periodevis at lukke denne åbning, hvis bundtærskel lå ca. 40 cm over vandløbsbunden, men som forholdene udviklede sig, har åbningen ikke været lukket til. Denne delvise spærring i vandløbet blev etableret i dagene 2. og 3. september, og den var atter fjernet den 5. september om formiddagen.

Mødet sluttede med, at sagen udsattes, for at civilingeniør Venov kunne foretage visse tekniske undersøgelser.

Resultatet af disse undersøgelser forelå i en redegørelse af 15/5 1961, hvoraf fremgår bl. a.,
at der den 28. december 1960 blev foretaget visse opmålinger bestående dels i en længdeprofilering af sognevandløbet, dels i en nivelleringsring både af de forefindende vandspejlshøjder og af de af lodsejerne påviste højvandsmærker,
at der den 17. februar 1961 af hedeselskabets hydrometriske undersøgelser blev foretaget vandføringsmålinger i vandløbet, og der blev i tilslutning hertil, til brug for videre beregninger, meddelt oplysninger og foretaget beregninger om de sandsynlige vandføringer i de tidsperioder, der har betydning i nærværende sag,

at der på grundlag af de givne oplysninger og de foretagne undersøgelser og opmålinger er foretaget mere detaljerede beregninger af de sandsynlige afstrømninger i tidsperioden den 3 - 5. september 1960 og beregninger af opdæmningens sandsynlige indflydelse på oversvømmelserne i mosen, og

at civilingeniør H. Venov på grundlag af disse undersøgelser og beregninger har konkluderet:

at de stedfundne oversvømmelser i mosen ikke kan være forårsaget af den af kommunen foretagne opdæmning i vandløbet nedenfor mosen, men at årsagen til oversvømmelserne må søges i afløbsledningens utilstrækkelige kapacitet til at føre de ret store afstrømninger (ca. 50 l/sek. pr. km²) på det pågældende tidspunkt,

at den utilstrækkelige kapacitet i nogen grad kan skyldes ledningens for små dimensioner, men den må også skyldes andre mangler ved ledningen, og

at opdæmningens tilstedeværelse vel kan have forøget oversvømmelsernes omfang, men kun i meget ringe grad og i ganske kort tid, hvorfor skadevirkningen ikke herved skønnes forøget.

Efter at klagerne og kommunen var blevet gjort bekendt med indholdet af den nævnte redegørelse, afholdtes mødet den 6. oktober, og hertil var bl. a. indvarslet klagerne og Damsholte kommune samt højesteretssagfører Rosenquist.

På mødet blev sagen drøftet. Klagerne havde lejlighed til at stille spørgsmål og påstod nævnskendelsen stadfæstet.

I regulativ for det mindre offentlige vandløb nr. 1 i Damsholte kommune hedder det i §§ 4 og 5:

" § 4.

Der foretages mindst 2 årlige Oprensninger, nemlig et Grødeaftræk i Tiden 1 til 15 Juli og en Bundskovling i Tiden 1 til 15 September (inden Saftstationen foretager Opstemning).

§ 5.

Enhver hvem Oprensning paahviler er pligtig at møde eller lade møde for sig ved de tilvarslede Synsforretninger til Paavisning af sin Vandløbspart. I modsat Fald maa han tage Skade for Hjemgæld, om Ansvar urettelig bliver ham paalagt.

De ordinære Syn afholdes henholdsvis 15. Juli og 15. September."

Kommissionen skal herefter udtale følgende:

I den af nævnet afsagte kendelse er kommunens erstatningsansvar begrundet med dels en mangelfuld oprensning og dels en stedfunden opdæmning.

Ifølge regulativet har kommunen tilsynet med, at Maglemosebækken bliver behørigt oprenset, men da det er overladt til lods-ejerne selv at foretage oprensningen, og da den oprensning, bundskovling, der kunne komme på tale under denne sag, først skulle være tilendebragt den 15/9 1960, findes det ikke at kunne bebrejdes kommunen, at den ikke allerede i begyndelsen af september har påset, at oprensningen var i orden.

Efter de til sagen givne oplysninger bl. a. om opdæmningsens etablering og efter de af civilingeniør H. Venov foretagne undersøgelser finder kommissionen ikke, at de ved den stedfundne oversvømmelse i Maglemosen skete skader kan have sin årsag i den af Damsholte kommune i dagene den 2. til 5. september foretagne opdæmning i sognevandløb nr. 1 i Damsholte.

Herefter vil kommunen være at frifinde for de af klagerne fremsatte erstatningskrav.

Med sagens omkostninger vil der være at forholde som nedenfor bestemt.

T h i b e s t e m m e s:

Indklagede, Damsholte kommune, bør for tiltale af klagerne,

parcellist Christian Christensen, parcellist Eigil Mortensen, parcellist Aage Holm, parcellist Otto Pedersen, parcellist Frants Hansen, gårdejer Harald Hansen og gårdejer Jens Brandt i denne sag fri at være.

Sagens omkostninger for kommissionen udredes forskudsvis af Damsholte kommune, der for det beløb, den kommer til at betale, har regres mod klagerne, der hver vil have at refundere kommunen 1/7 af de udlagte omkostninger.

Halkov.

Carl Emil Petersen. E.Olivarius Hansen.